

Gironins del segle XIX

Jaume Compte Canelles

XAVIER CARMANIU

Si hagués pogut fixar-s'hi s'hauria notat suat, cansat i amb el cor desbocat, però no podia sentir res de tot això. Notava, això sí, la boca seca i una mena d'opressió al pit. Aguantava l'arma en silenci. S'escoltaven corredisses, crits, sirenes, algun tret. Només era el pròleg. Aviat arribarien i ells estaven en un cul de sac. Volia creure que morir aquell dia serviria perquè el futur del seu país fos millor.

Jaume Compte Canelles va néixer a Castelló d'Empúries el 1897. Després de passar-hi els primers anys de la seva vida va marxar a Barcelona, mogut per la seva vocació política. El 1922 va participar en la fundació d'Estat Català, el partit independentista que liderava Francesc Macià. Jaume Compte formava part del nucli anomenat Bandera Negra, que defensava l'acció directa. El 6 de juny del 1925, en plena dictadura de Primo de Rivera, va participar en el complot del Garraf, un intent fallit d'acabar amb la vida del rei Alfons XIII. El monarca havia de morir per l'explosió d'un artefacte col·locat en un túnel de la línia ferroviària entre Sitges i Garraf, per on passava la comitiva reial de retorn a Madrid després d'una visita a Barcelona. La policia va descobrir la conxorxa i Compte va ser detingut i condemnat a mort. Però li van commutar la pena capital per 30 anys de presó que no va complir, perquè amb la proclamació de la Segona República, el 1931, va ser amnistiada. A partir d'aquell moment, es va anar distanciant de les posicions de Macià. Compte era contrari a la formació d'Esquerra Republicana de Catalunya, el partit que s'havia creat per guanyar les eleccions del 1931, i va promoure un partit obrer català i revolucionari. Primer es va anomenar Estat Català-Partit Proletari i a partir de 1934 simplement Partit Català Proletari. Però va tenir una escassíssima repercussió electoral.

El 6 d'octubre d'aquell 1934 havia de passar a la història. Aquell dia, el president Lluís Companys va proclamar l'Estat català de la República Federal espanyola en un moment realment tens a tot el país marcat, entre d'altres factors, per una vaga general a Astúries. El capità general de Catalunya no va obeir Companys i va treure les tropes al carrer. L'únic punt on hi va haver resistència armada a l'Exèrcit va ser al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria (CADCI). Allà hi havia Jaume Compte que, amb altres independentistes, va morir defensant la seu del CADCI. Aleshores tenia 37 anys. Perdre la vida lluitant contra l'exèrcit espanyol el va convertir en un heroi de l'independentisme català.

✓